

Kartläggning av internetförsäljning av e-cigarett Rapport 2018:17

Drogfokus 2018-10-18

Reglering

Försäljning av e-cigarett regleras sedan den 1 juli 2017 i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (LEP)

Tillsynen utövas
av kommunen och
Polismyndigheten

FÖRSÄLJNING

- Försäljningen måste anmälas till den kommun där försäljningen sker (20 § LEP)
- Vid distansförsäljning får anmälan göras till **någon av de större kommunerna**, alternativt till den kommun där näringsidkaren har sitt **säte eller hemvist** (prop. 2016/17:132 s. 95)

ÅLDERSGRÄNSER

- Får endast säljas och lämnas ut till den som fyllt 18 år (17 § 1 st LEP)
- På varje försäljningsställe ska det finns en tydlig och klart synbar skylt (17 § 3 st LEP)
- Får endast säljas på sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder (18 § LEP). Gäller även vid försäljning via automat, distansförsäljning eller liknande.

Straffansvar – den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot 17 § 1 st eller 20 § LEP döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Är gärningen att anse som ringa döms inte till ansvar. (42 § LEP)

Reglering

EGENKONTROLL

- En försäljare ska utöva egenkontroll över sin försäljning, och i samband med anmälan skicka egenkontrollprogrammet till kommunen (23 § LEP).
- EKP ska ange hur försäljningen sker så att åldersgränserna upprätthålls

Tillsynen utövas
av kommunen och
Polismyndigheten

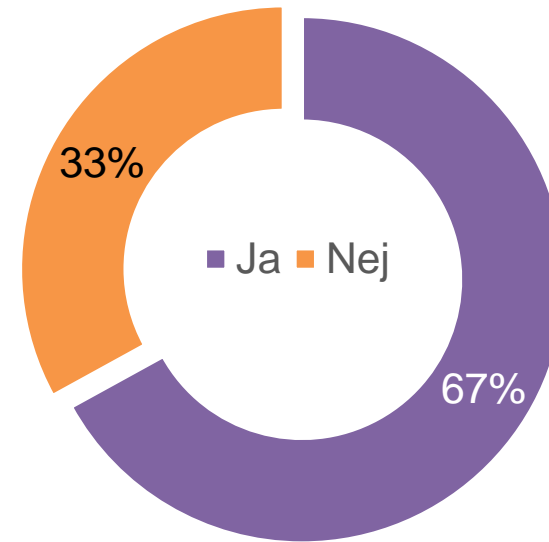
Uppdrag

- Hur många webbbutiker finns det som bedriver e-handel med e-cigarett mot den svenska marknaden?
- Har handeln anmälts till kommunen?
- Informerar handlaren om åldersgräns på 18 år på sin hemsida?
- Vilka kontroller görs av handlaren vid köp av e-cigarett?
- Vilka kontroller görs av postoperatörer eller logistikföretag vid distribution/utlämning av varan?
- Vilka kontroller görs av banker och betallösningsföretag när det gäller hur en minderårig under 18 år kan identifieras vid kortköp?

Anmälan till kommunen

- 18 av 27 butiker har anmält sin försäljning till kommunen
- Osäkerhet pga oklara rutiner för anmälan

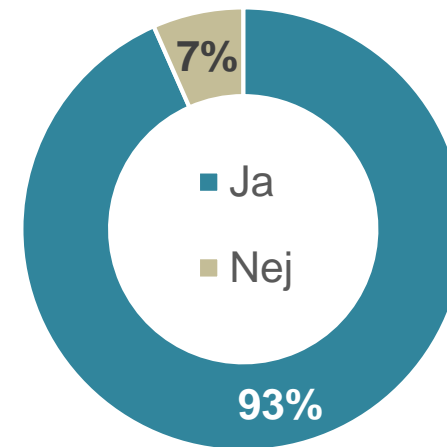

Information om åldersgräns

- Två webbutiker har ingen information om åldersgränsen
- 80 % har information i köpvillkoren
- 37 % har informationen som pop up -fönster
- 16 % har valt en annan lösning, t.ex. information direkt i kassan, längst ner på varje sida eller som produktdetalj

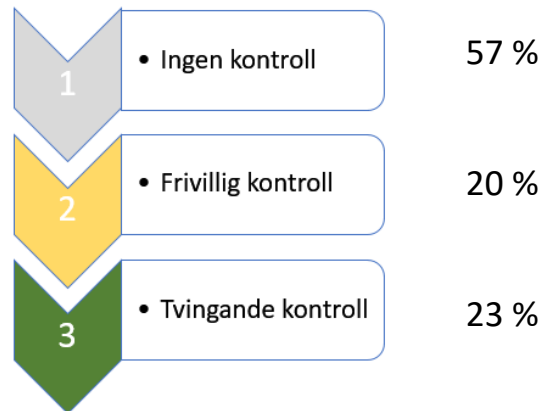
Vilken metod kan jämföras som klart synbar skylt?

Någon information om åldersgräns på webbutiken

Ålderskontroll med personnummer

Nivåer av ålderskontroll med personnummer - handlaren

Behövs det personnummerkontroll för att handlaren ska kunna förvissa sig om en köparens ålder?

Kan man fylla i något annat än personnummer vid tvingande kontroll?

- Minderårigt personnummer
- Någon annans personnummer
- Ett felaktigt personnummer
- I vissa fall ett telefonnummer eller liknande

Postombud och logistikföretag

- Gör inga ålderskontroller
- Legitimationskontroll endast vid personlig utlämning
- Ombud kan hämta ut

Hur kan handlaren säkerställa att varorna mottas av en behörig person?

Banker och betalningsföretag

- Ålder är inte kopplat till ett kort när det används
- Vårdnadshavare bestämmer om barn kan ha tillgång till:
 - Vanligt bankkort
 - Bank id
 - Swish
 - Internetköp med ungdomskort i vissa fall
- Minderåriga kan inte handla på faktura hos Klarna
- Minderåriga får inte skapa konto hos eller använda PayPal

Hur kan handlaren säkerställa att varorna betalas av en behörig person?

Vilka rutiner ska tillämpas vid internethandel?

- Hur ska butiken informera om 18-års gräns?
- Hur ska butiken kontrollera ålder?
- Vilka leveransalternativ kan erbjudas?
- Vilka betalningsalternativ kan erbjudas?

Behöver det säkerställas vid varje steg av ett köp att köparen/mottagaren har fyllt 18 år?

Miia Vuolama
010-22 44 368
miia.vuolama@lansstyrelsen.se

